

La senyera

Després de l'ús que s'ha arribat a fer del mot senyera cal suposar que ja no hi deu haver ningú que n'ignori el significat, encara que només sigui aproximat. Senyera, en definitiva, vol dir «bandera». Exactament, el Diccionari Fabra defineix el terme dient: «Bandera, guió, etc., esp. que serveix d'ensinya a una corporació.» Per exemple, doncs, la senyera de l'Orfeó Català, per a la qual Maragall i Millet compongueren, justament, el tan emotiu «Cant de la senyera», que adquirí un caràcter simbòlic. Darrerament, arran de les grans manifestacions patriòtiques a favor de les nostres llibertats nacionals, hom s'ha avesat a usar el terme senyera amb el significat específic de «bandera de Catalunya», cosa que representa una especialització del sentit del mot, fenomen no pas infreqüent del llenguatge. Però aquest fet no ens ha de fer oblidar que podem continuar usant el terme senyera per a qualsevol cas —la senyera polsosa dels Alteneberg—, com llegim en una memorable narració de J Sarsanedas— i dir normalment la bandera de Catalunya per a referir-nos a la de la nostra nació.

Però el que cal no fer mai—tal com es fa encara prou sovint— és usar el mot senyera com un adjectiu, traduint la forma «señera» del castellà. «Senyera», adjectiu del femení, suposaria necessàriament l'existència de la forma del masculí «senyer», que no sembla que desvetlli la temptació de ningú. A part que amb aquest adjectiu se sol qualificar el substantiu figura, el fet que la forma del femení coincideixi amb un mot català realment existent, indueix a conferir-li una falsa patent de catalanitat que no atorguem a la forma del masculí. Però, com hem dit, és rebutjable en tots dos gèneres. Llegiem, no fa gaire, l'expressió «una figura senyora i senyera». Ja compremem que aquest recurs de perfilar una idea amb mots de forma molt semblant que es complementen pel significat és molt llamíner. Però s'ha de supeditar a la bondat dels mots. L'adjectiu «senyer/senyera» és un castellanisme. Els diccionaris de correspondències indiquen, com a termes equivalents, capdavanter, excepcional, incomparable, únic i l'expressió sense parió, que compta amb una bona tradició literària.

ALBERT JANE